

tempo ne~a estas tre malbongusta Z; ~atempe Z (Vd VOKI, TEMPO). ~e. 1 Konforme al la vero aŭ taŭgeco: ~e difini vorton; la ~e nomita rimo estas la samsoneco de du akcentitaj vokaloj k de ĉiuj fonetikaj sekvancaj elementoj; por ~e vidi k juste juĝi Z; tio ne estas malfamo, por ~e diri. 2 Tute precize: ~e antaŭ monato li mortis; ~e pro tio mi ne volas respondi; li sidigis ~e antaŭ mi; ~e en la sama lago ili alvenis; li estas ~e la sama homo, kiun mi renkonis. ~aĵo. Io konforma al la vero

aŭ al sia celo: fari la ~aĵon en ~a tempo; mia buŝo parolos ~aĵon Z. ~igl. Fari ion aŭ iun ~a: ~igi la horloĝon, la kravalon Z (~e aranĝi); ne penu ~igi blasfemanon, penu ~igi saĝulon Z; drinkinte li povos forgesi la leĝojn k li mal~igos la juĝon de la prematoj Z (Kp ORDIGI, REGULIGI). Al~igi. Alkonformigi (Kp AKOMODI, ADAPTI, KONVENIGI, AKORDIGI). (Re)~igl. Fari ~a per korekto: re~igi eraron, sciigan (Kp REBONIGI, RIPARI).

H

* **Ha.** Interjekcio esprimanta surprizon, doloron aŭ, ĝenerale, ian emociion: ha! kia originalulo vi estas! ha, fine vi alvenas!

* **Hajlo.** Glaciiginta, grajnome dense falanta pluvo: (f) ~o da kugloj Z. ~l (ntr). 1 Fali (p.p. ~o). 2 (f) Fali dense kiel ~o. ~ero Z. ~ograjno. ~eto, ~neĝo. Maldikgrajna ~o, malmola k maldiafana. Kp PRUJO.

* **Haki** (tr). 1 Frapi por tranĉi per batoj de diversformaj pezaj iloj: ~i arban, bovokorpon; de~i (faligi antaŭ) kverkon; ~i per glavo B; ~i pajlon, viandon (distranĉi en pecetojn). 2 Maldelicate tranĉi kvazaŭ per batado de ~ilo: el~i sian vojon tra arbaro; vojo tra~ita en ŝtonegoj; ĉirkaŭ~i (malkrudigi, prepare formi) statuon; (f): ~ila voĉo, prononco, parolo (spasme interrompita, ne interligita); li diris per glacie malvarma, akre ~ata tono Z; ~ila slilo (tro mallongfrazo, sen sufiĉa interligiteco); ~maniere paroli. 3 Difekti aŭ detrui kvazaŭ per batado de ~ilo: la hajlo ~is la rikoltojn, la grenojn; (f) troa laboro sub~is lian ŝarton. ~o. ~ilbato: unu ~o kverkon ne faligas Z; ~o post ~o estas la plej efika atako Z (atingi celon per ripetitaj penoj k provo). ~ado. Ago ~i: ~ado de ligno donas lignerojn Z (oni devas akcepti sen surprizo la konsekvencojn de siaj agoj). ~ilo. 1 Instrumento por tranĉi, konsistanta el larĝa, dika, peza klingo kun mallonga tenilo: ~ilo de arb~isto, ĉarpentisto; ~ileto de hejtisto, de lignoŝufaristo; ~ilo estas tranĉa, sed

ne cedas la branĉo Z (malgraŭ liaj penoj li ne sukcesas venki la baron). 2 Diversforma fraptranĉa instrumento por distranĉi en pecetojn: ~ilo por pajlo, viando. Arbo~isto. Metiisto, kiu faligas arbojn.

* **Halo.** 1 Malfermita tegmentita vendejo: vin~, drap~o; (analogie) ~o de stacidomo. 2 Ĉambrego: fest~, honor~o; granda ~o de hotelo. Kp SALONO, SOLENEJO, AŬLO.

* **Haladzo.** Malbonodora, pli malpli venena gaso eliganta el korpo aŭ objekto; miasmo: mortiga, naŭza, sufoka ~o; marĉa, sirata ~o; ~o de forno, fumo, sulfura bano, militaj gasoj; memmortigo per ~o B; la venintoj eksentis la ~on de la samovaro B. ~l (ntr). Eligi ~on (Kp ELSPIRI, ŜVITI). ~a. Malbonodora, naŭza, putra: ~aj vaporoj de sulfuro; malluma ~a kajulo B; venenaj muŝoj putrigas k ~igas la oleon de parfumiŝto Z.

Halebardo. Longa pinta lanco kun fera ekstremaĵo, simila al hakilo.

haleluja Z. Hebrea vorto, signifanta «laŭdu Dion», uzata interjekcie ĉe la fino de kelkaj religiaj kantoj.

haloo. 1 ☛ Luma cirklo, ringo, kiu ĉirkaŭas ofte astrojn: suna, luna ~o. 2 ☛ Luma difuzo, kiu ĉirkaŭas la fotografan figuron de brilanta punkto ricevita sur impresbla plako. Kontraŭ~ilo. Ŝirmilo kontraŭ la ~o.

halogeno ☞. Ĝenerala nomo donata al kloro, bromo, jodo k fluoro (= salformanto, salnaskanto).